

སྤུང་ཆད་ལི་ཡུལ་ (新疆) ལ་ཐེངས་གཉིས་སོང་ཆུང་། ཡིན་ནའང་ལུང་རྩ་མོ་མོ་ཆེ་
 (□□木□) དང་ཏ་མུས་ (哈密) ཁོར་ལི་ (□□勒)
 སོགས་ནི་ནང་ལོགས་ཀྱི་གོང་ཁྱེར་དག་དང་གཉིས་སུ་མ་མཆིས་པས་ངའི་སྤོ་བ་ཅུང་ཟད་ཅམ་ཡང་འདྲིན་
 སྤུང་མ་སོང་། བཤད་ཚུལ་ལྟར་ན་པ་ཤེས་ཀར་ (喀什) དང་རྩ་ཐེན་ (和田)
 སོགས་སུ་ད་དུང་ཡང་ཡུ་གུར་མི་རིགས་འདུས་སྡོད་བསུར་ཆད་མཐོ་ཞིང་།
 མི་རིགས་དེའི་ཡུལ་སྤོལ་གོམས་གཤིས་ཅུང་ཅམ་མཐོང་ཐུབ་ཟེར་བས་2015ལོའི་ལྷ་བརྟུ་གཅིག་པའི་
 ཆོས་མགོར་ཆེད་དུ་པ་ཤེས་ཀར་ལ་སོང་ནས་ཉིན་འགའ་ལ་བཞུད།
 ལུང་རྩ་མོ་མོ་ཆེ་ནས་པ་ཤེས་ཀར་བར་ལ་གནམ་གུར་བཞུད་ན་ཆུ་ཆོད་གཅིག་དང་ཕྱེད་ཀ་ཅམ་འཕུར་
 དགོས་པ་དང་།
 གནམ་ཐང་ནས་གོང་ཁྱེར་ནང་སྤོ་འཁོར་དུ་བཞུད་ན་སྐར་ཆ་བརྟུ་ལྷག་གིས་སྤོབས་པ་རེད།
 གོང་ཁྱེར་འདི་མཆོ་དོས་ལས་མཐོ་ཆད་སྤོ་ཆེག་སྤོང་ཉིས་བརྟུ་ལྷག་ཡིན་པ་དང་།
 གཞུང་འབྲེལ་ཡིག་རིགས་ལྟར་ན་མི་འབོར་འདུས་ཆད་དུང་ཉེ་ལས་ཀྱང་མཐོ་ཞིང་།
 མི་འབོར་ས་ཡ་གསུམ་ལྷག་ཡོད་པ་ལས་ཡུ་གུར་མི་རིགས་ཀྱིས་མི་འབོར་ཡོངས་ཀྱི་བརྟུ་ཆའི་དགུ་བརྟུ་ཟེ
 ན་ཟེར་བ་དེ་པལ་ཆེར་བདེན་པ་འདྲ་སྟེ། སྤང་ལམ་དང་ཆོང་ཁང་།
 ཟ་ཁང་སོགས་སུ་པལ་ཆེར་རྒྱ་སྐད་ཐོས་རྒྱ་མེད་པ་དང་།
 ཐ་ན་རྒྱ་སྐད་ཆོག་གཅིག་ཀྱང་མི་གོ་བའི་མི་མང་པོར་ཕྱད་སོང་།
 འོན་ཀྱང་ལོ་འདི་གར་ཁོ་ཆོའང་དེད་ཀྱི་པ་ཡུལ་དང་འདྲ་བར་བུ་བཅོལ་ཁང་ནས་བཟུང་རྒྱ་སྐད་རྒྱ་ཡིག་
 འབྲིད་ཀྱིན་ཡོད་ཟེར་བས་ན་མི་འགྲུང་བར་ཁོ་ཆོས་རྒྱ་སྐད་རྒྱ་ཡིག་ཤེས་མིན་ལ་སེམས་ཁྲལ་ཅི་ཡང་བྱེད་
 མི་དགོས། ཡུལ་འདིར་ཕོ་མོ་གཉིས་ཀ་འཕུལ་རྟ་ཞོན་པར་དགའ་བ་དང་།
 འཕུལ་རྟ་དེ་དག་ཀྱང་ང་ཆོའི་པ་ཡུལ་དུ་“རྒྱ་མའི་མོ་ཐོ” ཟེར་བའི་འཁོར་ལོ་ཆུང་ཞིང་ཤིང་པ་ཕྱ་བ་དེ
 འི་རིགས་ཁོ་ན་རེད། ཡུ་གུར་དང་ཐུར་ཁའི་བར་གྱི་འབྲེལ་བ་ཏ་ཅང་ཟབ་ཅིང་།
 ཡུ་གུར་གྱི་སྐད་ཆའི་བརྟུ་ཆའི་བཞི་བརྟུ་ཡས་མས་ཐུར་ཁའི་སྐད་དང་གཅིག་འདྲ་ཡིན་པས་པན་ཚུན་བར
 ལ་བརྟུ་འཕྲོད་ཐུབ་ཟེར། ཡུ་གུར་སྐད་དུ་ཁྲོམ་ར་ལ་“བ་ཀྱ” ཟེར་བ་དང་།
 བ་ཀྱ་ན་ཐུར་ཁའི་གྲོན་པ། ཁ་ཟས་སོགས་ཅ་ལག་ཀྱང་ཤིན་ཏུ་མང་།
 སྤྱིར་བཏང་དུ་སྤྱོད་པ་ཆོའི་ལུས་གཟུགས་ནི་ང་ཆོ་དང་ཁྱེད་པར་མེད་མོད།
 འོན་ཀྱང་ན་ཆུང་མ་དག་གི་ལུས་གཟུགས་ཕྱ་བ་དང་།
 ལོ་ན་བཞི་བརྟུ་ཡན་གྱི་བྱད་མེད་མང་ཤོས་རྒྱགས་པ་ཡིན་པར་མ་ཟད་དཔྱགས་སྐང་རྩ་བའི་རྒྱགས་པ་འང
 ཏ་ཅང་མང་། བྱད་མེད་དོ་ཤེས་དག་དོ་སྤྱད་ཆོ་པན་ཚུན་འགྲམ་པ་སྤྲན་ནས་འཆོམས་འདྲི་བྱེད།
 མི་མང་ཤོས་གཤིས་འཇམ་གཞུང་དུང་དུ་སྤྱང་སྟེ།

ཐ་ན་གོམ་པ་བཅུ་ཕྱག་ཏུ་བྱིད་སོང་ནས་སྟོན་པར་བྱེད་པ་དེས་ལོ་ངོ་བཅུ་ལྷག་སྟོན་གྱི་ཡོ་རོབ་ཀྱི་འབྲུལ་
སྟོད་ཐངས་ཤིག་དྲན་པར་བྱས།

སྟོད་འབངས་མང་པོ་ད་དུང་ས་སེར་མདོག་ཅན་གྱི་སྟོལ་རྒྱན་སྟོད་ཁང་དུ་བཟུང་ཡོད་པ་དང་།

སྟོ་ཁར་སོང་ན་མང་ཤོས་ཀྱིས་“བྱིས་ལ་ཤོག”ཟེར་ནས་བསུ་བ་བྱེད། བྱིས་ལ་བལྟས་ཆར་ཞིང་།

དྲི་བ་ཁ་ཤས་དྲིས་ནས་ཕྱིར་འགོ་ཅིས་བྱེད་དུས་ད་དུང་“དེས་པར་དུ་ཟ་མ་བཞེས་ནས་སོང་”ཟེར་མཁན་
ལའང་ཕྱད་པ་དེས་ཆུང་དུས་རང་བྱིས་དུ་མགོན་པོ་ཆ་མེད་ཡོད་པ་དང་།

རང་ཉིད་བྱིས་ཆང་ཆ་མེད་དུ་སོང་བའི་རྣམ་པ་དག་དྲན་པར་བྱས།

མི་ཆང་དེ་དག་ལས་གཅིག་ནི་མགོན་ཅིས་ཤིན་ཏུ་ཆེ་ཞིང་། རྒྱ་སྐད་ཏ་མ་ཏིག་བཤད་ཤིས།

ང་ལས་ལོ་གཉིས་ཅུ་མ་གཏོགས་མི་ཆེ་ནའང་མགོ་སྐུ་ཡལ་ཆེར་དཀར་པོར་གྱུར་འདུག་པའི་བྱད་མེ
ད་ཅིག་རེད། ཁོ་མོ་རང་གི་སྤྱ་གུའི་སྤྱ་གུ་བཞི་དང་མཉམ་དུ་ཡོད་པ་དང་།

འཆོ་རྟེན་གཙོ་བོ་འམ་གཅིག་པོ་ནི་ད་ལྟ་མི་རིགས་མང་པོའི་སྤྱི་སྐད་དུ་ཆགས་འདུག་པའི་“ཏིས་པོ་”

(ཆེས་དམའ་བའི་འཆོ་བའི་ཁག་ཁྱར་གྱོན་དངུལ་ཏེ་རྒྱ་ཡིག་ཏུ་“低保”ཟེར)

ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་གསར་བ་དེ་རེད། ཁོ་མོས་བཤད་ན།

ཁོང་ཆང་གི་མི་གཉིས་ལ་ཟླ་རེར་“ཏིས་པོ་”ཡི་སྟོར་མོ་ལྷ་བརྒྱ་ཡོད་པ་དེ་ལས་སྟོག་རིན་ཆུ་རིན་སོགས་
སྤྱད་རྒྱུ་འཆོ་བ་དན་དོན་ཅུ་ཡང་རོལ་ཁག་པོ་རེད་ཟེར་བ་དང་།

ད་དུང་ཁོང་ཆང་དང་འདྲ་བའི་མི་ཆང་མང་པོ་ཡོད་ཟེར་བ་དེས་ངའི་སེམས་པ་དེ་འཕྲལ་ཏ་ཅང་སྟོ་བོར་
གྱུར་ཏེ་མུ་མཐུད་དུ་རྩ་ལྟལ་བྱེད་པའི་སྟོ་བ་ཡོངས་སུ་ཡལ་སོང་།

དེ་ཡང་ཁ་ཤིས་ཀར་ན་མིང་གྲགས་ཆེ་ཤོས་ནི་ལོ་ངོ་དྲུག་བརྒྱ་ལྷག་གི་ལོ་རྒྱུས་ཡོད་པའི་ཨེད་ཏི་ཀར་

ཁ་ཆེ་ཕྱག་ཁང་ཆེན་མོ་རེད། དེའི་བྱད་ཆོས་གཙོ་བོ་ནི་ལོ་རྒྱུས་རིང་བ་དང་གཞི་རྒྱ་ཆེ་བ་ (

མི་ཆིག་སྤྱི་ལྷག་གིས་མཉམ་དུ་ཕྱག་འཆལ་ཆོག་ཟེར)

། ཀ་བ་ཆང་མའི་བཟོ་དབྱིབས་མི་འདྲ་བ་མ་གཏོགས་སངས་རྒྱས་ཆོས་ལྷགས་དང་ཡེ་ཤུའི་ཆོས་ལྷག
ས་ཀྱི་ལྟ་ཁང་ལྟ་བུའི་སྤྱ་འདྲ་དང་ཐེབས་རིས་སོགས་སྤྱི་རྒྱལ་བརྒྱམས་ཆོས་གཅིག་ཀྱང་མི་འདུག

ཡིན་ནའང་ཕྱག་ཁང་གི་མཐའ་ཁོར་དུ་《ཀོ་རན》 (སྤྱ་ཅན□□གྱི་རྒྱ་འབྱུར་《ཀོ་རན
》

ལ་ལེའུ་བརྒྱ་དང་བཅུ་བཞི་ཡོད་པ་དེ་དག་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གྱི་བཞེད་ཚུལ་དང་ཅུང་མི་མཚུངས་པའི་བ

ག་ཆགས་ཤིག་ཡོད)

རྩ་འགྲེལ་གཙོ་བྱས་པའི་ཁ་ཆེའི་ཆོས་ལྷགས་ཀྱི་སྟོགས་བམ་རྣམ་པ་སྤྱི་ཆོགས་བཅོང་རྒྱ་ཡོད་པ་དང་།

སྟོབས་བམ་དེ་དག་ལས་མང་ཤོས་ནི་ཡོ་རོབ་ཀྱི་བཟོ་རྩལ་དང་གཉིས་སུ་མེད་པའི་རྒྱས་ཤོམ་ཆེ་བའི་དེབ་
སྤྱས་ལེགས་ཡིན་པས་རང་དབང་མེད་པར་འགྲམ་རྒྱ་ཐང་བར་བྱེད།

སྟོན་ཆད་ང་ཆོའི་མེས་པོ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་བཀའ་བསྟན་དག་གསེར་རྒྱ་དངུལ་རྒྱས་བྲིས་ཤིང་འབྱར་རིས་
ཅན་གྱི་སྟོགས་ཤིང་དང་།

གཅིག་པོ་མ་ཡིན་པར་རིག་གནས་ལ་གྲས་བཀུར་བྱེད་པའི་སྒོའ་ཞིག་ལོས་ཡིན་སྟེ། ཆོས་གཞུང་གི་སྒྲིག་སྒྲུབ་བཅས་ཁོ་ན་མ་ཡིན་པར་རྩོམ་རིག་གི་དབང་ཕྱུགས་ཀྱང་ཕལ་ཆེར་དེ་འདྲ་ཡིན་འདུག་སྟེ། ཞིན་ཏུ་དཔེ་ཁང་དུ་རྒྱ་ནང་གི་རིན་གོང་ཕལ་པའི་ཆོང་ར་ཞིག་ལ་སྒྲིབས་པ་ལྟར་མི་ཏུ་ཅང་མང་བས་འཆང་ཁ་ཆེ་བ་དང་། ཡོ་རོབ་དང་ཨ་རབ། ཨྱ་ཏུ་ལཱ། ཨ་རི། རྒྱ་ནག་ (

དཔེར་ན་ལོ་ལྔ་ལྷན་གྱི་གསུང་འདུམ་ཆ་ཆང་)
སོགས་ཀྱི་མིང་གྲགས་ཅན་གྱི་རྩོམ་རིག་བརྩམས་ཆོས་བཟང་ལས་འདས་པ་ཡུ་གུར་གྱི་ཡི་གེར་བསྐྱར་འདུག་པ་མཐོང་བས་ཡིད་སྤོན་དབང་མེད་དུ་ཤོར་སོང་། དེ་བས་ཀྱང་ཡིད་སྤོན་འཆོར་བ་ནི་ཁོ་ཆོས་《
རྩོམ་སེའི་རྣམ་ཐར་》 (《□布斯□》))

སོགས་ན་ནིང་དོ་ཆོགས་ཀྱི་དབང་གསར་བ་མང་པོ་འདྲ་བསྐྱར་འདུག་
ད་དུང་ཡུ་གུར་གྱི་ཡི་གེའི་ལམ་ནས་གསར་རྩོམ་བྱས་པའི་རྒྱང་རྩོམ་ཡང་ཏུ་ཅང་མང་བར་མ་ཟད་མང་ཤོས་དབང་སྤྱོད་ལེགས་རེད།
རྒྱ་ཡིག་གི་པར་དབང་ལ་བལྟས་ན་དཔར་ཐངས་དང་དཔར་གྲངས་ཡང་ཏུ་ཅང་མཐོན་པོ་ཡིན་པ་སྟེ།
དཔེར་ན་གནམ་གྱའི་ནང་ངའི་གམ་དུ་སྒྲོད་པའི་བྱད་མེད་ཅིག་གིས་《རྩྭ་གོ་ཤ》
ཟེར་བའི་རྒྱང་རིང་དབང་སྤྱོད་ལེགས་ཤིག་ལ་ལྟ་བཞིན་པ་དེའི་རྩོམ་པ་པོ་ནི་1962ལོར་སྐྱེས་ཤིང་།
ང་ལས་ལོ་གཅིག་གིས་ཆུང་བ་རེད།

དབང་དེ་1999ལོར་དཔར་ཐངས་དང་པོ་དཔར་བ་ནས་2015ལོའི་བར་དུ་ཐངས་བདུན་ལ་དཔར་པ་ཡོད་པ་དང་། སྤྱིའི་དཔར་གྲངས་ཉིས་ཁྲི་བདུན་སྟོང་ལ་སྒྲིབས་འདུག་ རྒྱས་ལོན་བྱུང་ན་ལྟར་ན། དེ་ནི་སྤྱིར་བཏང་གི་རྒྱང་ཞིག་ཡིན་པ་ལས་རྩོམ་མཁན་མིང་གྲགས་ཅན་གྱི་བརྩམས་ཆོས་དེ་འདྲ་མ་རེད་ཟེར།
འོན་ཀྱང་དཔར་གྲངས་ཆེས་མཐོ་བའི་དང་རབས་རྩོམ་མཁན་མིང་གྲགས་ཅན་གྱི་བརྩམས་ཆོས་གང་ཡིན་པ་དང་། དཔར་གྲངས་ཅི་ཅུ་ཡིན་པ་སོགས་ལ་རྒྱས་ལོན་མ་བྱུང་།
གང་ལྟར་ཡུ་གུར་གྱི་དང་རབས་རྩོམ་རིགས་ནི་གསར་རྩོམ་དང་ཞིབ་འཇུག་
ཡིག་བསྐྱར་གང་གི་ཐད་ནས་ཀྱང་ང་ཆོ་ལས་སྤོན་དུ་ཐོན་ཡོད་པ་བསྟོན་མེད་རེད།
ཁོ་ཆོས་ད་དུང་གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་གཞན་པའི་རྩོམ་རིག་ལའང་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་བཞིན་ཡོད་དེ།
དཔེར་ན་ཡུ་གུར་གྱི་བུ་མོ་ཞིག་གིས་ངེད་ཀྱི་རྒྱང་གཏམ་སྒྲིལ་ལ་དབྱེད་བཞིན་ཅིག་བྲིས་ཡོད་པ་དེ་ངས་དངོས་སུ་མཐོང་སྟེང་།

ང་ལ་གོམས་སྒོའ་ཞིག་ཡོད་པ་ནི་ས་ཆ་གང་ལ་སྒྲིབས་ན་དེ་གའི་འགྲེམ་སྟོན་ཁང་ལ་གཅིག་བཟུ་
དེ་ཡིན། ལོ་འགའི་སྤོན་ལི་ཡུལ་ཁོར་ལི་གོང་ཁྱུར་གྱི་འགྲེམ་སྟོན་ཁང་ལ་བལྟས་སྟེང་ཞིང་།
དེ་ནི་གཞི་རྒྱ་ཆེ་བ་དང་ཁྱད་ཆོས་ལྡན་པ།
རྩོ་ཆས་གསར་རྟིང་སྐབས་ཀྱི་གནའ་རྩལ་ནས་ལོ་ངོ་བཞི་སྟོང་སྟོན་གྱི་གདུང་སྐམ་པོ།
འགྲོ་མགོན་འཕགས་པས་གསར་གཏོད་གནང་བའི་སོག་ཡིག་གི་འདྲ་བཟོ་དཔེ་རིས་སོགས་ཅ་ལག་མང་བ་

11
ངས་ཡོ་རོབ་དུང་མཇལ་མ་བྱལ་པའི་ཕུ་སོ་སོགས་སྐྱུ་ཅུལ་མཁན་པོ་བཅུ་ཙམ་གྱི་བཅུམས་ཚོས་འཁོར་
སྐྱོད་འགྲེམ་སྟོན་བྱེད་པའི་གོ་སྐབས་ལའང་ཤད་མོད།

འོན་ཀྱང་དང་མོར་བཤད་ན་དད་པ་དང་ཡང་ན་སྒྲིབ་དད་ཅིག་གིས་མཇལ་འདོད་སྐྱེས་པ་མ་གཏོགས་
ང་ལ་ཕུ་སོ་སོའི་རི་མོར་སྐྱོང་རོལ་བྱེད་པའི་ཡོན་ཏུས་ཏིལ་འབྱུ་ཙམ་ཡང་མེད་ལ།

ཐ་ན་ཕུ་སོ་སོའི་བཅུམས་ཚོས་ལ་ལ་ནི་བྱས་པ་ཞིག་གིས་གང་འདོད་དུ་བྲིས་པ་མིན་ནམ་སྐྱམ་པའི་ཚོར་སྣང་
ང་ཡང་སྐྱེ་ཡོང་།

ཁ་ཤིས་ཀར་གོང་ཁྱེར་གྱི་འགྲེམ་སྟོན་ཁང་དུའང་རྡོ་ཆས་གསར་བའི་སྐབས་ཀྱི་ཅ་ལག་ཉུང་ཤས་དང་།
གསལ་བཤད་ཅི་ཡང་མེད་པའི་གདུང་སྐྱམ་པོ་སོགས་རིག་དངོས་རྩ་ཆེན་འགའ་རེ་ཡོད་མོད།

འོན་ཀྱང་གཞི་རྒྱུ་ཆེ་ཆུང་དང་ཅ་ལག་གི་མང་ཉུང་ནི་ངའི་པ་ཡུལ་གྱི་འགྲེམ་སྟོན་ཁང་གསར་བ་དེའི་བ་
ཞི་ཆའི་གཅིག་ཙམ་མ་གཏོགས་མེད་པའི་ཁར།

གང་འགྲེམ་སྟོན་བྱས་ཡོད་པ་དག་གིས་ཀྱང་ས་ཆ་དེའི་ལོ་རྒྱུས་དང་གནས་བབ་ལ་སྤྱི་ཞོག་གི་གོ་བ་ཙམ་ཡང་
ང་ཉྱེར་དཀའ།

ལེ་ཡུལ་ནས་བྱིར་ལོག་སྟེ་ཉིན་བཅུ་ཙམ་འགོར་སོང་།
ད་དུང་ངའི་མིག་ལམ་ནས་ཡལ་ཐབས་མེད་པ་ནི་ཡུ་གུར་ཡི་གེའི་རྩོམ་རིག་བཅུམས་ཚོས་དེ་དག་ཡིན་པ་

དང་། རྒྱ་མཚན་ཅི་ཡིན་མི་ཤེས་མོད། གང་ལྟར་《ཨ་ལྷན་ཐིས་ཀྱི་གཏམ་རྒྱུད་》 དང་《

དཔལ་ལྷ་ཀུན་བཟང་གི་གཏམ་རྒྱུད་》 《ཨ་ཁུ་སྟོན་པའི་གཏམ་རྒྱུད་》
བཅས་ང་ཚོར་ཉ་ཅང་ཆ་རྒྱས་ཡོད་པའི་དམངས་ཁྲོད་རྩོམ་རིག་དེ་དག་ལ་ཡང་བསྐྱར་ཐེངས་གཅིག་བཞུ་

བའི་འདོད་པ་འགོག་མེད་དུ་སྐྱེས་སོང་།
2015ལོའི་སྐྱོ་བཅུ་གཅིག་པར།